

REVISTA ► REPORTATGE

La Fundació Miró explora els vincles que van mantenir l'associació Amics de l'Art Nou i Joan Miró en la primera dècada dels anys 30 del segle passat, un període durant el qual aquesta entitat de promoció de la modernitat va organitzar diverses exposicions de l'artista. **Text: Toni Mata i Riu**

Paret plena d'invitacions i fulletons d'exposicions, entre altres materials dels quals es nodreix l'exposició a la Fundació Joan Miró de Barcelona

DAVIDE CAMESASCA/FUNDACIÓ MIRÓ

Exposició

ADLAN I LA MODERNITAT

L'EXPOSICIÓ

«Miró-ADLAN. Un arxiu de la modernitat. 1932-1936»

► **Lloc:** Fundació Miró. Parc de Montjuïc, s/n. Av. de l'Estadi. Barcelona. ► **Dates:** Fins al 4 de juliol. Obert de divendres a diumenge, d'11 a 18 h. Fora d'aquests horaris, visites concertades. ► **Entrades:** 3 euros (no inclou la visita a la col·lecció permanent). ► **Comissaris:** Muriel Gómez Pradas, Jordana Mendelson i Joan M. Minguet, amb la col·laboració de Dolors Rodríguez Roig i la coordinació de Teresa Montaner i Elena Escolar, de l'Àrea de Col·leccions de la Fundació Joan Miró. #MiróADLAN.

En la llarga i infausta relació de projectes de modernització social i cultural que les urpes criminals del feixisme van escapar a l'Estat espanyol figura l'associació Amics de l'Art Nou, creada el 1932 amb la voluntat de transcendir la influència del noucentisme i portar la modernitat europea a la ciutat de Barcelona. De la curta però intensa vida d'aquest col·lectiu i el vincle que va mantenir amb Joan Miró en parla una exposició temporal que es pot veure a la Fundació Miró de la capital catalana. Un projecte que se sustenta en la recerca exhaustiva realitzada, sobretot, en l'arxiu del centre i en el de la mateixa entitat, que custodia el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. «No és una exposició amb documents, sinó una exposició de documents», apunta Muriel Gómez Pradas, co-comissària juntament amb Jordana Mendelson i Joan M. Minguet.

UNA EXPOSICIÓ DE DOCUMENTS ► No es podria explicar la relació entre Joan Miró i Adlan sense el material que s'ha conservat, i en aquest sentit és de destacar tant el treball que va fer Adelita Lobo -secretària i tesorera dels Amics de l'Art Nou- com el pes que el mateix artista donava a la feina d'arxiu. «El mateix sabia la importància de memorialitzar les activitats», explica la comissària Jordana Mendelson: «Miró era artista, però també col·leccionista i arxiver de la seva pròpia obra». En l'exposició es mostren documents com aquestes invitacions de les exposicions de Miró que va organitzar l'entitat nascuda el 1932 a la capital catalana.

«Adlan va ser un fenomen que va sorgir a la Barcelona de la Segona República, en el si de la petita burgesia de la ciutat, unes elits que volien trencar amb l'herència del noucentisme i situar la cultura catalana i barcelonina en sintonia amb la modernitat europea», indica Gómez. Va néixer el 1932 i va ser una «associació molt activa i ambiciosa», però no va arribar més enllà de l'esclat de la guerra civil. Una vida d'encara no quatre anys durant la qual el grup va organitzar diverses activitats, entre les quals unes exposicions de Joan Miró, efímeres i d'accés restringit.

Un far que marca distàncies amb el passat
Els Amics de l'Art Nou tenien una mirada àmplia que feia partícips del fet cultural llenguatges fins aleshores poc o gens considerats, com el circ, la dansa, el jazz, l'art primitiu i el cinema. Adlan no va deixar de ser mai una entitat elitista que organitzava activitats per als seus associats, però sempre «van intentar que tinguessin ressò a la premsa i deixessin empremta a la societat».

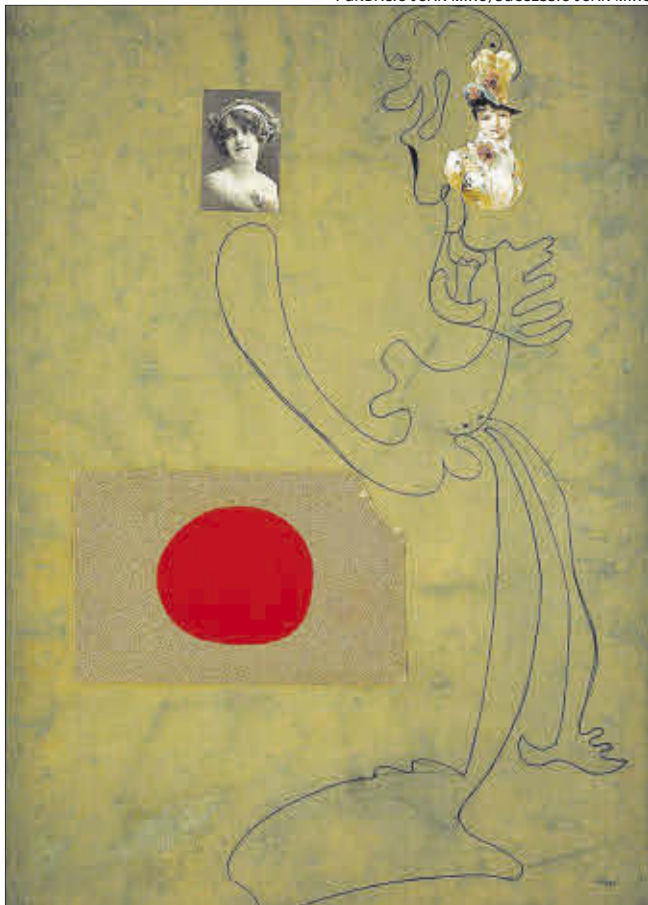
En aquest context, «Miró va ser com un far, un mediador entre aquesta voluntat d'una generació de la classe mitja burgesa catalana de trencar amb el noucentisme i la de fer irrompre la modernitat en la cultura catalana», explica Joan M. Minguet. «El paper de Miró a

ARXIU SUCCESSIÓ MIRÓ

MIRÓ I LES AMISTATS ► Després del disgust del fracàs de la seva primera exposició a Barcelona, Joan Miró se'n va anar a París, però mai va deixar de tenir un ull posat a Barcelona. En aquesta fotografia d'autoria desconeguda, l'artista està acompanyat de Joan Prats i Sebastià Gasch, dues amistats amb les quals va compartir no tan sols l'interès per la modernitat artística sinó també la necessitat de divulgar-la.

FUNDACIÓ JOAN MIRÓ/SUCCESSIÓ JOAN MIRÓ

EXPOSICIONS A BARCELONA ► Les cinc mostres d'obra de Miró que va realitzar l'entitat a la ciutat comtal duraven poques hores, però permetien veure peces recents de l'artista. «Sense Adlan, aquestes obres no haurien estat mai vistes aquí», va escriure Sebastià Gasch referint-se a pintures i escultures que uns dies després s'exposarien a París, Nova York o Zuric. A la foto, un dibuix collage del 1933, sense títol.

FUNDACIÓ JOAN MIRÓ/SUCCESSIÓ JOAN MIRÓ

ADLAN I EL GATCPAC ► Els vincles entre les dues entitats, adherides a l'interès per la modernitat, es manifesta més enllà de la seva pròpia existència. L'ideari que defensaven i les xarxes artístiques i socials compartides es van plasmar en el Pavelló de la República espanyol de l'exposició de París del 1937. Miró va fer aquest *pochoir* per a la revista *Cahiers d'Art*, símbol del compromís amb els valors democràtics.

Adlan va ser fonamental», afegeix: «Tenim la impressió que va tenir una mena d'estratègia política molt clara respecte al paper que ell com a artista havia de tenir a la societat catalana. No oblidem que el 1918 va fer la seva primera exposició, a les Galeries Dalmau, i va ser un fracàs absolut. La classe social a la qual pertanyia el va rebutjar. Els col·leccionistes catalans del 1918, en plena existència del noucentisme, no tan sols no li compren res, sinó que fan befa d'aquella pintura mironiana que encara no és aquell Miró trencador, rupturista, abstracte, sinó un Miró que intenta conciliar la pintura mediterrània amb els influxos fauistes, cubistes. Aleshores marxa a París, però quan diem que tenia una estratègia política és perquè, malgrat que se'n va anar, sempre va mantenir contacte directe amb alguns personatges de la cultura catalana».

Cinc exposicions efímeres

Joan Miró va tenir «una presència exhaustiva» dins de la breu trajectòria d'Adlan, anota Minguet: «Va organitzar, o millor dit, es va deixar organitzar, cinc exposicions de la seva obra entre el 1931 i el 1935. Eren mostres privades, efímeres, selectes, on només podien anar els socis. La primera exposició és d'un any abans d'Adlan, però sabem qui hi va assistir, i alguns d'ells són els mateixos que després constituïran l'entitat. La idea, per tant, de fer exposicions privades era de Miró, que va fer el mateix el 1932 a la galeria Pierre Colle de París. Exposicions de tres dies de durada. En les cartes,

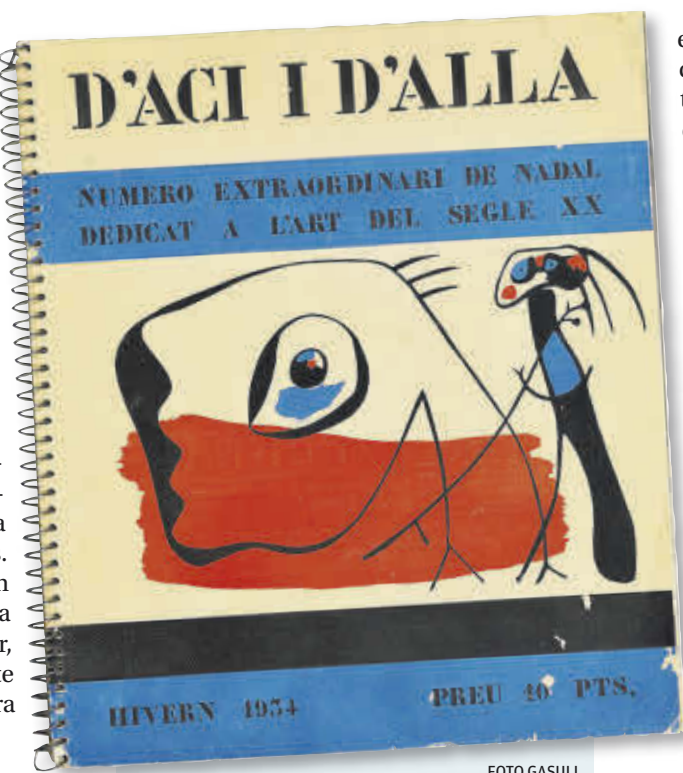

FOTO GASULL

EL PAPER DE LES REVISTES ► Adlan va compartir ideari, alguns membres fundadors, socis i la seu al número 99 del passeig de Gràcia amb el Grup d'Arquitectes i Tècnics Catalans per al Progrés de l'Arquitectura Contemporània, conegut com a GATCPAC. Una connexió basada en el gust per la modernitat, talment com la revista *D'Ací i d'Allà*. La coberta d'aquest número especial que els responsables de la publicació van dedicar a l'art contemporani, l'hivern del 1934, va ser il·lustrada per Joan Miró.

explica algun cop que està molt content d'aquesta estratègia. Per a ell, era una retoolimentació, perquè les exhibicions eren privades, però tenien un gran resò públic».

En aquest sentit, Minguet destaca la col·laboració dels amics que tenien contactes a la premsa, com Gasch, Foix, Sindreu, Martí Font i un jove Díaz Pla que va parlar malament d'una exposició, però en va parlar. I del que es tractava era que es parlés de l'artista que alguns dels capitosts del noucentisme continuaven maleint, com Rafael Benet, cap de la pàgina artística de *La Veu de Catalunya*, que considerava Miró una aberració de la pintura».

Adlan es va erigir en una xarxa d'amistats i complicitats amb una mirada oberta a la realitat cultural, una vocació que no només es va plasmar en l'interès per diversos llenguatges artístics, sinó que «també es va manifestar en els canals i els llocs on es van dur a terme les activitats», afirma Gómez. «Se'n van fer en galeries d'art com la Syra i la Catalònia, però també en altres espais com els domicilis privats de Sert, Miró i Magrinyà, fires de mostres i botigues com la joieria Roca», rememora. En la mostra, el visitant pot situar-se davant d'un mapa gegant on s'ubiquen els escenaris d'aquesta activitat en diversos indrets de Barcelona.

No s'ha d'obviar, tampoc, tal com s'explica a l'exposició, la importància de les revistes com «un mitjà imprescindible per poder-se posicionar en la cultura catalana i internacional en defensa de la modernitat», indica Minguet. Miró va tenir un paper clau en dos

L'associació Amics de l'Art Nou va organitzar cinc mostres d'obra de Joan Miró, un artista que va ser un referent per a l'entitat nascuda a Barcelona

projectes: «El mític número d'hivern del 1934 de la revista *D'Ací i d'Allà*, i *Síntesi*, una publicació que no va arribar a sortir mai. A la mostra, però, recuperem el *pochoir* que va fer Miró per recaptar fons per a una revista que, no ho oblidem, s'anunciava com l'òrgan de difusió d'Adlan».

Adelita Lobo, una figura imprescindible

Un dels objectes més interessants de l'exposició és l'àlbum *Gran Basar*, «una carpeta amb retalls de premsa i altres materials» que ha estat «clau» per reconstruir la història d'Adlan. I si avui tenim al nostre abast aquesta joia documental és gràcies a la feina que va dur a terme Adelita Lobo, secretària i tesorera de l'associació, consignant detalladament les activitats que es duïen a terme. «A l'Adelita no se l'ha reconegut com es mereix», afirma Mendelson: «I parlar d'ella ens permet parlar del rol de la dona en l'organització i la promoció de l'art modern a Barcelona».

Cartes, retalls de premsa, invitacions i fulletons d'exposicions i quadres es despleguen per les parets i les vitrines d'una mostra que contribueix a expandir el coneixement del paper que va tenir Joan Miró en la vida cultural del país. Un episodi més d'una trajectòria capital i de gran abast.